

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar - IV

Editörler:

Refik TURAN • Hakan AKDAĞ

Editörler: Prof. Dr. Refik TURAN - Prof. Dr. Hakan AKDAĞ

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR - IV

ISBN 978-625-7228-72-5
DOI 10.14527/9786257228725

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2020, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Aralık 2020, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Çetin
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Ay-bay Kırtasiye İnşaat Gıda Pazarlama ve Ticaret Ltd. Şti.
Çetin Emeç Bulvarı 1314. Cadde No: 37A-B
Çankaya/ANKARA
Tel: (0312) 472 58 55

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 46661

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Bu eseri, UNESCO 2020 “**Bilge TONYUKUK Yılı**” anısına atfediyoruz.

Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK, Orhun Kitabeleri’ne dair okuduğu kitapta, Bilge Kağan’a ait: “**Ey Türk; Üstte mavi gök çökmedikçe, altta yağız yer delinmedikçe senin ilini, töreni kim bozabilir**” satırlarının yanına, “**Büyük Nutuk, işte bu cümleyi anlatmaktadır**” diye, bizzat kendi el yazısı ile not düşmüştür.

ÖN SÖZ

Değişen ve gelişen dünyada her alanda olduğu gibi eğitim öğretim faaliyetlerine bakış açısında da değişiklikler olmaktadır. En genel anlamda eğitim olgusunun karşılığı nedir? Sorusunda akla gelen ilk kavram şüphesiz değişim olmalıdır. Tabi ki bahsedilen değişim nasıl bir değişim? Bu soruya verilecek en güzel cevap bireyin yaşamında olumlu manada meydana gelen her türlü değişim (bilişsel, duyuşsal ve beceri bağlamında), eğitim olarak ifade edilebilir. Öğretim boyutundaki gelişmelerde eğitimde meydana gelen değişimlerle doğru orantılı olarak bir gelişim gösterecektir. Her ülke gerek kendi öz değerlerinin yanında küresel dünyada meydana gelen değişim ve gelişimler doğrultusunda varlığını sürdürebilmesini sağlayan enstrümanların işlevlerini değiştirebileceği gibi kalıcılığı diğerlerine göre daha etkili olan eğitim/öğretim faaliyetlerinde de değişimleri uygulamasının gerekli olduğu söylenebilir. Sonuçları bakımından olumsuz neticeler doğurabilecek davranış, söz konusu değişimlere/gelişmelere birey, toplum ve siyasi ünite olarak devletlerin kayıtsız kalmalarıdır. İnsanoğlunun değişimlere hazırlıklı olması ya da belli bir oranda kontrol edilebilir derecede müdahale etme imkanının olması da son derece önemlidir. Günümüz dünyasında öngörülemeyen, müdahale etmesi zaman alan ya da imkansızlıklar silsilesi dahilinde sonuçları telafi edilemeyecek problemlerde ortaya çıkabilmektedir. Özellikle 2020 yılında tüm dünyayı etkileyen küresel salgın COVID-19 buna örnek olarak gösterilebilir. Eğitim/öğretim boyutunda da özellikle örgün eğitim faaliyetlerinin tüm dünyada, devletler nazarında oranı değişse de, küresel bir salgının getirileri karşısında hazırlıklı olmadıkları, öğretim faaliyetlerini çoklu ortam programlarına (internet temelli uzaktan eğitim panelleri) aktarmada eksik kaldıkları söylenebilir. Ancak kısa sürede belirli bir yol kat edilmesi de kayda değer bir gelişme olarak belirtilebilir.

21. yüzyıl dünyasındaki ve özelde Türkiye'deki gelişmelere bakıldığında çalışmamız kapsamında sosyal bilgiler eğitiminin geldiği noktada güncellenen yapısı ile değerlendirilmesi gerektiği belirtilebilir. 2009 yılında "Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar I" kitabı ile başlayan akademik sürecimiz, geçen süreç içerisinde istikrarlı olarak diğer sayıları ile günümüze kadar üç sayı yayınlanmıştır. Önceki sayılarımızdaki bakış açısı çerçevesinde "Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar IV" kitabımızda disiplinlerarası bir yaklaşımla sosyal bilgilerin doğasına uygun bir yapıyı yansıtmaya devam etmektedir. Kitabın içeriğine bakıldığında bölümler halinde verilen konular sosyal bilimler/bilgiler eğitimi alanında uzman akademisyenler tarafından kaleme alınmıştır. Kitapta; "Farklı Ülkelerde Yürütülen Finansal Okuryazarlık Eğitimleri Ve Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarına Yansımaları, Sosyal Bilgiler Eğitiminde Toplumsal Yaşamdan Yararlanma: Aile Katılımı, Sosyal Bilgiler Eğitiminde Bilgi Görselleştirme ve Web 2.0 Araçları,

Sağlık Okuryazarlığı ve Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilgiler Derslerinde Bilinçli Tüketici Eğitim, Sosyal Bilgilere Özgü Becerilerin Öğretimi ve Programdaki Yeri, Sosyal Bilgiler Eğitiminde Belediyelerin Rolü, Disiplinlerarası Bir Yaklaşım Olarak Çevre Eğitimi, Eğitici Çizgi Romanda Senaryo Teknikleri ve Türleri, Bahçe Temelli Öğrenme Yaklaşımı, Dijital Vatandaşlık ve Sosyal Bilgiler Eğitimi, Sosyal Bilgiler Öğretiminde Şemsiye Bir Kavram: Bilgi Okuryazarlığı, Sinematik Tekniği ve Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanımı, Kök Türk Yazıtlarının Sosyal Bilgiler Dersi Öğretimi Açısından Önemi, Sosyal Bilgiler Eğitiminde Girişimcilik ve Yenilikçilik, Türk Eğitim Tarihi Bağlamında Osmanlı Dönemi Tarih Öğretimine Bakış” başlıkları altında on altı bölüm yer almaktadır.

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar serisinin genel felsefesi ışığında tüm yazarlarımız sosyal bilgiler öğretimi açısından önemli gördükleri konular üzerinde kendilerine ait bölümleri hazırlamışlardır. Bölümlerin içeriğinin kontrol edilmesi, tasarımı ve diğer hususlar da dikkate alınarak kitabın basımı gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte dikkatimizden kaçan noktalar olabileceği gibi, kitapta eksik gördüğünüz ya da her türlü konu hakkında önerilerinizi lütfen bildiriniz. Bu eserin ortaya çıkmasında her konuda ve her zaman yanımızda olan Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Sayın Prof. Dr. Refik TURAN hocamıza, mesaisini ayırıp katkı sağlayan tüm yazarlarımıza, Pegem Akademi Yayınevi direktörü Sayın Servet Sarıkaya'ya ve çalışanlarına teşekkürlerimizi sunarız. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar IV kitabının Türk ve Dünya ilim hayatına, Sosyal Bilgiler Eğitimi alanına, öğretmenlere ve öğretmen adaylarına katkı sağlanması temennisiyle...

Aralık – 2020

Bölümler ve Yazarları

Editörler: Prof. Dr. Refik TURAN - Prof. Dr. Hakan AKDAĞ

1. Bölüm: Farklı Ülkelerde Yürütülen Finansal Okuryazarlık Eğitimleri ve Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarına Yansımaları

Dr. Hayati ADALAR - Celal Bayar Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-6083-1055

Prof. Dr. Bahri ATA - MEB Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi

ORCID No: 0000-0002-2214-0560

2. Bölüm: Sosyal Bilgiler Eğitiminde Toplumsal Yaşamdan Yararlanma: Aile Katılımı

Dr. Öğr. Üyesi Hatice TÜRE - Anadolu Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-3118-2997

Prof. Dr. Handan DEVECİ - Anadolu Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-9765-2117

3. Bölüm: Eğitici Çizgi Roman'da Senaryo Teknikleri ve Türleri

Doç. Dr. Yavuz TOPKAYA - Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-9722-1114

Prof. Dr. Ufuk ŞİMŞEK - Atatürk Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-4699-0674

4. Bölüm: Sosyal Bilgiler Eğitiminde Girişimcilik ve Yenilikçilik

Doç. Dr. Muhammet SAYGIN - Mersin Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-7871-0235

Prof. Dr. Hakan AKDAĞ - Mersin Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-7892-7733

5. Bölüm: Sosyal Bilgiler Öğretiminde Şemsiye Bir Kavram: Bilgi Okuryazarlığı

Bilim Uzmanı Tuğba TURGUT - Kastamonu Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-3595-3111

Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI - Kastamonu Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-5905-9902

6. Bölüm: Dijital Vatandaşlık ve Sosyal Bilgiler Eğitimi

Prof. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ - Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-8910-2817

Arş. Gör. Tuğba KOCADAĞ ÜNVER - Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-5482-5962

7. Bölüm: Sosyal Bilgiler Eğitiminde Bilgi Görselleştirme ve Web 2.0

Araçları

Doç. Dr. Erkan YEŞİLTAŞ - Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-6720-3684

8. Bölüm: Bahçe Temelli Öğrenme Yaklaşımı

Doç. Dr. Mustafa ÜREY - Trabzon Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-7753-7936

Doç. Dr. Mehmet AKPINAR - Trabzon Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-9216-5771

9. Bölüm: Sağlık Okuryazarlığı ve Sosyal Bilgiler

Doç. Dr. Bahadır KILCAN - Gazi Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-0646-1804

Arş. Gör. Oğuz SEYHAN - Amasya Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-8848-0496

Doktora Öğrencisi Gökmen GÜNEŞ - Milli Eğitim Bakanlığı

ORCID No: 0000-0001-8112-8062

10. Bölüm: Sosyal Bilgilere Özgü Becerilerin Öğretimi ve Programdaki Yeri

Arş. Gör. Dr. Mehmet ŞENTÜRK - Kilis 7 Aralık Üniversitesi

ORCID No: 000-0003-0748-5234

Doç. Dr. Yavuz TOPKAYA - Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-9722-1114

11. Bölüm: Sosyal Bilgiler Derslerinde Bilinçli Tüketici Eğitim

Uzman İbrahim AKTAŞLI - Milli Eğitim Bakanlığı

ORCID No: 0000-0001-6504-3624

Doç. Dr. İlker DERE - Necmettin Erbakan Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-0993-7812

12. Bölüm: Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kök Türk Yazıtlarının Önemi

Dr. Öğr. Üyesi Tuba TOMBULOĞLU - Mersin Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-8061-4480

13. Bölüm: Disiplinlerarası Bir Yaklaşım Olarak Çevre Eğitimi

Uzman Esin DÖNMEZLER - Milli Eğitim Bakanlığı

ORCID No: 0000-0002-8763-1627

Doç. Dr. Serkan SAY - Mersin Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-0917-8660

14. Bölüm: Sinektik Tekniği ve Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanımı

Dr. Öğr. Üyesi Murat Bayram YILAR - Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-5889-3372

Arş. Gör. Yıldray KARADAĞ - Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-0336-7815

15. Bölüm: Türk Eğitim Tarihi Bağlamında Osmanlı Dönemi Tarih Öğretimine Bakış

Dr. Öğr. Üyesi Serdar ERKAN - Dicle Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-6096-749X

16. Bölüm: Sosyal Bilgiler Eğitiminde Belediyelerin Rolü

Dr. Öğr. Gör. Hakan ALPTÜRKER - Selçuk Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-4389-0715

Yüksek Lisans Öğrencisi Ceren KAÇIRA - Mersin Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-3933-1811

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	v
Bölümler ve Yazarları.....	vii

1. BÖLÜM

FARKLI ÜLKELERDE YÜRÜTÜLEN FİNANSAL OKURYAZARLIK EĞİTİMLERİ VE SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMLARINA YANSIMALARI

ÖZET	2
GİRİŞ.....	2
Finansal Okuryazarlık Kavramı ve Finansal Eğitim.....	5
PISA ve Finansal Okuryazarlık	10
Finansal Eğitime Destek Veren Öncü Kuruluşlar	16
Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Finansal Okuryazarlık.....	16
Farklı Ülkelerde Finansal Okuryazarlık Eğitimleri ve Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarına Yansımaları	18
1. Ülkelerin ulusal finansal eğitim strateji durumları	19
2. Ülkelerde finansal eğitim konusunda yürütülen örnek proje ve uygulamalar	21
3. Ülkelerde finansal eğitim içeriğinin sosyal bilgiler ve eşdeğer derslerin programlarına yansımaları.....	31
SONUÇ.....	36
DEĞERLENDİRME SORULARI.....	39
KAYNAKÇA	39

2. BÖLÜM

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE TOPLUMSAL YAŞAMDAN YARARLANMA: AİLE KATILIMI

ÖZET	46
GİRİŞ	46
Sosyal Bilgiler Dersinde Aile Katılımı: Tanım, Kapsam ve Amaçları	47
Sosyal Bilgiler Dersine Aile Katılımı Sağlamada Öğretmenlerin ve Ailelerin Görevleri ve Sorumlulukları.....	50
Sosyal Bilgiler Dersinde Temel Alınabilecek Aile Katılımı Modelleri	52
Sosyal Bilgiler Dersine Aile Katılımı Sağlama Biçimleri.....	56

Aile iletişim etkinlikleri.....	56
Aile katılımına dayalı evde öğrenme etkinlikleri.....	58
Aile katılımına dayalı okulda öğrenme etkinlikleri.....	60
Aile katılımına dayalı okul dışı öğrenme etkinlikleri.....	63
Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Aile Katılımı	65
SONUÇ.....	68
DEĞERLENDİRME SORULARI.....	69
KAYNAKÇA	69

3. BÖLÜM EĞİTİCİ ÇİZGİ ROMAN'DA SENARYO TEKNİKLERİ VE TÜRLERİ

GİRİŞ.....	74
ÇİZGİ ROMANDA SENARYO TEKNİKLERİ.....	79
Ec Tarzı Senaryo	80
Tretman Senaryosu	80
Tam Donanımlı Senaryo	80
Diyalog Senaryosu	80
DeneySEL Senaryolar	80
ÇİZGİ ROMAN TÜRLERİ	80
Bilim kurgu türü çizgi roman	81
Polisiye türü çizgi roman	83
Otobiyografik türü çizgi roman	84
Alternatif tarih içerikli çizgi roman	84
SONUÇ.....	85
KAYNAKÇA	86

4. BÖLÜM SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİKÇİLİK

ÖZET	92
GİRİŞ.....	92
GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİKÇİLİK KAVRAMLARI.....	94
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİKÇİLİK	97
KAYNAKÇA	100

5. BÖLÜM

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE ŞEMSIYE BİR KAVRAM: BİLGİ OKURYAZARLIĞI

ÖZET	104
GİRİŞ.....	104
Bilgi Felsefesi (Epistemoloji).....	106
Bilgi Okuryazarlığı.....	110
Bilgi Okuryazarlığı ve Eğitim	114
Bilgi Okuryazarlığı Standartları	116
ALA (American Library Association) bilgi okuryazarlığı standartları.....	117
ACRL (The Association of College and Research Libraries) bilgi okuryazarlığı standartları:.....	119
ANZIL (Australian and New Zealand Information Literacy) bilgi okuryazarlığı standartları:.....	120
IFLA (The International Federation of Library Associations and Institutions) bilgi okuryazarlığı standartları:	122
Bilgi Okuryazarlığı ve Sosyal Bilgiler	123
Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında bilgi okuryazarlığı.....	124
Yetkinliklerde bilgi okuryazarlığı.....	124
Özel amaçlarda bilgi okuryazarlığı	126
Temel becerilerde bilgi okuryazarlığı.....	126
Değerlerde bilgi okuryazarlığı.....	128
Programın uygulanmasında dikkat edilecek hususlarda bilgi okuryazarlığı.....	129
Öğrenme alanları ve kazanımlarda bilgi okuryazarlığı:.....	130
SONUÇ.....	131
DEĞERLENDİRME SORULARI.....	133
KAYNAKLAR	133

6. BÖLÜM

DİJİTAL VATANDAŞLIK VE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ

ÖZET	140
GİRİŞ.....	140
DİJİTAL VATANDAŞLIK	142
DİJİTAL VATANDAŞLIĞIN ALT BOYUTLARI	143

Dijital Erişim.....	143
Dijital Ticaret.....	143
Dijital İletişim.....	144
Dijital Okuryazarlık.....	144
Dijital Etik.....	145
Dijital Hukuk.....	145
Dijital Güvenlik.....	146
Dijital Sağlık.....	146
Dijital Haklar ve Sorumluluklar.....	148
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ VE DİJİTAL VATANDAŞLIK.....	148
SONUÇ.....	149
DEĞERLENDİRME.....	150
KAYNAKÇA.....	150

7. BÖLÜM

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE BİLGİ GÖRSELLEŞTİRME VE WEB 2.0 ARAÇLARI

ÖZET.....	154
GİRİŞ.....	154
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE BİLGİ GÖRSELLEŞTİRMEİNİN ÖNEMİ.....	155
BİLGİ GÖRSELLEŞTİRME ARAÇLARI.....	156
Kavram Haritaları:.....	156
Zihin Haritaları:.....	159
İnfografikler (Bilgi Grafikleri).....	161
Dijital Haritalar:.....	164
BİLGİ GÖRSELLEŞTİRMEDE KULLANILABİLECEK WEB 2.0 ARAÇLARI.....	165
Easel.ly – www.easel.ly:.....	166
Canva - www.canva.com:.....	167
Bubbl.us – www.bubbl.us:.....	167
MapHub – www.maphub.net:.....	168
Infogram – www.infogram.com:.....	168
SONUÇ.....	169
DEĞERLENDİRME.....	169
KAYNAKÇA.....	170

8. BÖLÜM BAHÇE TEMELLİ ÖĞRENME YAKLAŞIMI

ÖZET	174
GİRİŞ.....	175
Bahçe Temelli Öğrenme Yaklaşımının Tarihi ve Felsefesi	176
Bahçe Temelli Öğrenme Yaklaşımının Önemi	178
Bahçe Temelli Öğrenme Yaklaşımının Etkileri	181
Akademik başarıya etkisi	181
Ekolojik okuryazarlık ve çevresel farkındalık üzerine etkisi	182
Besin seçimi ve sağlıklı beslenme üzerindeki etkisi	183
Aileler ve toplumlar üzerindeki etkileri	184
Bahçe Temelli Öğrenme Yaklaşımının Sınırlılıkları	184
Bahçe Temelli Öğrenme Yaklaşımının Sosyal Bilgiler Öğretimi Açısından Önemi	185
Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve Bahçe Temelli Öğrenme Yaklaşımı	186
1. Öğretim programının özel amaçlarında	186
2. Öğretim programının dikkat edilecek hususlarında	188
3. Öğretim programının kazandırılması beklenen becerilerinde	189
4. Öğretim programının kazandırılması beklenen değerlerinde	190
5. Öğrenme alanlarında	191
6. Kazanımlarda	192
SONUÇ.....	195
Değerlendirme Soruları.....	196
KAYNAKLAR	197

9. BÖLÜM SAĞLIK OKURYAZARLIĞI VE SOSYAL BİLGİLER

ÖZET	204
GİRİŞ.....	204
Sağlık Okuryazarlığı.....	205
Sağlık Okuryazarlığı Modelleri	208
Sağlık Okuryazarlığı ve Eğitim	215
Sosyal Bilgiler ve Sağlık Okuryazarlığı	218
SONUÇ.....	220
KAYNAKLAR.....	221
DEĞERLENDİRME SORULARI.....	224
Etkinlik 1: Sağlık okuryazarlığım, hak ve sorumluluklarım	224
Sağlıklı Olma Hakkında Karar Verme Formu.....	225

10. BÖLÜM SOSYAL BİLGİLERE ÖZGÜ BECERİLERİN ÖĞRETİMİ VE PROGRAMDAKİ YERİ

GİRİŞ.....	228
1. Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi	230
2. Empati Becerisi.....	233
3. Gözlem Becerisi.....	237
4. Mekânı Algılama Becerisi	240
5. Sosyal Katılım Becerisi	243
6. Zaman ve Kronolojiyi Algılama Becerisi	246
SONUÇ.....	247
Değerlendirme Soruları.....	248
KAYNAKÇA	248

11. BÖLÜM SOSYAL BİLGİLER DERSLERİNDE BİLİNÇLİ TÜKETİCİLİK EĞİTİMİ

ÖZET	254
GİRİŞ.....	254
Bilinçli Tüketici Eğitimini	258
Sosyal Bilgiler Öğretiminde Bilinçli Tüketici Eğitimini.....	259
Bilinçli Tüketici Değer ve Becerileri.....	261
SONUÇ	264
DEĞERLENDİRME SORULARI.....	265
Bilinçli Tüketici Etkinlikleri	266
ETKİNLİK 1: AİLE GÖRÜŞMESİ	267
ETKİNLİK 2: HAK ARAMA DÖNGÜSÜ	268
ETKİNLİK 3: PİYASA ARAŞTIRMASI	269
KAYNAKÇA	271

12. BÖLÜM SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE KÖK TÜRK YAZITLARININ ÖNEMİ

GİRİŞ.....	276
Kök Türk Yazıtları	278
Kök Türk Yazıtlarının Sosyal Bilgiler Dersi Açısından Önemi	280
Kültürel Aktarım ve Değerler Eğitimi Açısında Kök Türk Yazıtları.....	281
Kanıt Kullanma Açısından Kök Türk Yazıtlarının Önemi	285
SONUÇ.....	286
KAYNAKÇA	286

13. BÖLÜM DİSİPLİNLERARASI BİR YAKLAŞIM OLARAK ÇEVRE EĞİTİMİ

ÖZET	290
GİRİŞ.....	290
Hava Kirliliği.....	291
Su Kirliliği	292
Toprak Kirliliği	292
Gürültü Kirliliği.....	293
Çevre Eğitimi	294
İlkokul 1. Sınıf Hayat Bilgisi Dersi (URL 3).	296
İlkokul 2. Sınıf Hayat Bilgisi Dersi.....	296
İlkokul 3. Sınıf Hayat Bilgisi ve Fen Bilimleri Ders Kazanımları.....	297
4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi (URL 4 ve 5).	299
5. Sınıf Sosyal Bilgiler ve Fen Bilimleri Ders Kazanımları.....	300
6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi.....	301
7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi.....	302
8. Sınıf Fen Bilimleri Dersi.....	303
Kültür Müzeleri;	305
Türkiye’de Bulunan Müzelerden Bazıları;	306
Mersin Silifke Atatürk Evi ve Etnografya Müzesi	306
Çanakkale Arkeoloji Müzesi.....	306
Bursa İli Türk İslam Eserleri Müzesi.....	307
Burdur İli Doğal Tarih Müzesi	308

Türkiye’de Bulunan Milli Parklardan Bazıları;	309
Çamlık Milli Parkı - Yozgat.....	309
Ankara Soğuksu Milli Parkı	309
Adıyaman, Nemrut Dağı Milli Parkı	310
Türkiye’deki Bulunan Botanik Bahçelerinden Bazıları;.....	311
İstanbul Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi	311
Çukurova Üniversitesi Ali Nihat Gökyiğit Botanik Bahçesi.....	311
Hayvanat Bahçeleri	312
Türkiye’deki Bulunan Bazı Hayvanat Bahçeleri.....	313
Gaziantep Hayvanat Bahçesi.....	313
İzmir Doğal Yaşam Parkı	313
KAYNAKÇA	314

14. BÖLÜM

SİNEKTİK TEKNİĞİ VE SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE KULLANIMI

ÖZET	318
GİRİŞ.....	318
Sinektik Tekniğinin Tarihçesi.....	320
Sinektik Tekniğinin Tanımı ve Paradigması.....	321
Sinektik Tekniğinin Eğitim Boyutu	322
Bilineni Bilinmeyen Haline Getirme (Aşına Olanı Tuhaf Hale Getirme)	323
Adım 1: Konuyu Açıklama.....	323
Adım 2: Doğrudan Analogiler Oluşturma	324
Adım 3: Kişisel Analogiler Üretme.....	325
Adım 4: Sıkıştırılmış Çatışmaları Belirleme	326
Adım 5: Yeni Bir Doğrudan Analoji Üretme:	326
Adım 6: Orijinal Konuyu Yeniden Ele Alma	327
Bilinmeyeni Bilinen Haline Getirme (Tuhaf Olanı Tanıdık Hale Getirme).....	327
Adım 1: Bilgi Verme	327
Adım 2: Analogileri Sunma	328
Adım 3: Sıkıştırılmış Çatışmalar Yaratmak İçin Kişisel Analogiler Kullanma ..	328
Adım 4: Konu ile Sıkıştırılmış Çatışmayı Karşılaştırma	328
Adım 5: Farklılıkları Belirleme.....	328
Adım 6: Orijinal Konuyu Yeniden Ele Alma	329
Adım 7: Yeni Doğrudan Analogiler Üretme.....	329

Sinektik Gezisi	329
Adım 1: Problemi Sunma	330
Adım 2: Uzman Bilgisi Sunma	330
Adım 3: Problem ilişkin Çözümleri Sorgulama ve Düzenleme	330
Adım 4: Bireysel Problem Açıklamaları Üretme	330
Adım 5: Odak için Bir Problem Açıklaması Seçme	331
Adım 6: Analogiler ile Sorgulama	331
Sembolik Analogiler (Sıkıştırılmış Çatışmaları Kullanma)	331
Fantezi Analogileri	332
Adım 7: Analogileri Probleme Uyacak Şekilde Tasarlama	332
Adım 8: Probleme Yeni Bir Bakış Açısıyla Bir Çözüm Belirleme	332
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Sinektik Tekniğinin Kullanılabilirliği	332
SONUÇ	334
Değerlendirme Soruları	335
KAYNAKLAR	336
EKLER: Sinektik tekniği yaklaşımları ve uygulama adımları	347

15. BÖLÜM

TÜRK EĞİTİM TARİHİ BAĞLAMINDA

OSMANLI DÖNEMİ TARİH ÖĞRETİMİNE BAKIŞ

ÖZET	354
GİRİŞ	354
OSMANLI DÖNEMİNDE TARİH ÖĞRENİMİNİN TARİHÇESİ	354
Darümuallimin	363
Darümuallimat	366
Mülkiye Mektebi	369
Birinci Sene:	369
İkinci Sene:	370
Üçüncü Sene:	370
Darülfünun	371
KAYNAKÇA	383

16. BÖLÜM

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE BELEDİYELERİN ROLÜ

GİRİŞ.....	386
Belediye.....	388
Belediyelerin Önemi.....	389
Belediyenin Görevleri ve Sunduğu Hizmetler.....	390
Belediyelerin Eğitim Üzerindeki Rolü	391
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Belediyelerin Rolü.....	394
SONUÇ	397
Ek-1: Sosyal Etkinlik Alan Ve Kategorileri (MEB, 2019)	399
EK-2: Belediyeler İle İlgili Etkinlik Örnekleri (MEB, 2019).....	401
EK-3: 5393 sayılı Belediye Kanunu 14.maddesi	402
EK-4: 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu 7. Maddesi	402
KAYNAKLAR.....	405
EDİTÖRLER VE YAZARLAR HAKKINDA.....	407